

Politologia organizacji
Problematyka i literatura konwersatorium, semestr letni, rok 2022/2023
Politologia, studia stacjonarne i zaoczne II stopnia, rok I

●**Prowadzący:** dr Bohdan Kaczmarek, Katedra Teorii Polityki i Myśli Politycznej WNPiSM UW, e-mail b.kaczmarek@uw.edu.pl, www.teoriapolityki.com dyżur w poniedziałki, w godz. 11.15-12.45, p. 208 Nowy Świat 67, możliwe konsultacje online na platformie Google Meet, osoby zainteresowane proszone są o wcześniejszy kontakt mailowy

●**Cele zajęć:** Zapoznanie studentów z kluczowymi kategoriami umożliwiającymi samodzielną analizę świata organizacji a także z prawidłowościami rządzącymi tym światem, możliwościami jego interpretacji i podstawowym repertuarem podejść teoretycznych; ukazanie związków i wzajemnych inspiracji politologii i badań nad organizacjami, kształtowanie umiejętności rozumienia organizacyjnego charakteru zjawisk politycznych i politycznego charakteru organizacji; zapoznanie z koncepcjami interpretującymi organizacje jako systemy polityczne i możliwości politologii w badaniu polityki i władzy w organizacjach oraz pozornie niepolitycznych zjawisk i procesów organizacyjnych. Kształtowanie umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej w praktyce funkcjonowania organizacji, kształtowanie umiejętności wieloaspektowego i wieloparadygmatycznego analizowania świata organizacji i mechanizmów jego funkcjonowania

●**Podstawowe metody:** konwersatorium, dyskusja i rozwiązywanie problemów w oparciu o przeczytaną literaturę, referaty i prezentacje, elementy wykładu, dyskusja na podstawie filmów

●**Sposób zaliczenia:** zaliczenie na ocenę na podstawie aktywności, możliwych sprawdzianów cząstkowych, referatu/prezentacji na zajęciach lub pracy pisemnej albo tłumaczenia uzgodnionej literatury oraz kolokwium zaliczeniowego.

●**Program i literatura**

1. Zajęcia wprowadzające. Politologia a badanie świata organizacji

Świat organizacji *Politologia organizacji a inne dziedziny naukowej analizy organizacji* Politologia organizacji a teoria polityki i teoria organizacji *Po co politologia organizacji? * Interpretacje organizacji a badanie makro, mezo i mikrostruktur życia społecznego *Problemy badawcze politologii organizacji *Metody politologii organizacji *Praktyczne a eksplanacyjne funkcje politologii organizacji *Nurt socjopolityczny w badaniach organizacji a politologia organizacji *Politologia organizacji a nauki o administracji i zarządzanie humanistyczne *Organizacyjny wymiar polityki *Metafora polityki jako procesu organizacji życia społecznego *Polityczny wymiar organizacji *Organizacja jako system polityczny *Polityczna rola transnarodowych korporacji

Literatura podstawowa:

a/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, Warszawa 2002, r. 1

b/ G.Morgan, „Obrazy organizacji”, Warszawa 1997, r. 6

c/ B. Kaczmarek „Politologia organizacji”? „Organizatologia polityki”? Polityka w świecie organizacji i organizacyjny sens polityki a ich badanie”, s. 89-97,

https://docs.wixstatic.com/ugd/f5b364_39db3d18149d43cab89cb393f4ebdd6.pdf

b/ B.Kaczmarek „Organizacje. Polityka, władza, struktury”, Warszawa 2001, Wstęp, r. 1.2,

<https://www.teoriapolityki.com/materialy-i-artykuly>

c/ B. Kaczmarek „Polityka jako proces organizacji życia społecznego”, w: B. Kaczmarek /red./ „Metafory polityki 2”, Warszawa 2003,

https://docs.wixstatic.com/ugd/f5b364_bed89f199d5043eaaad3575e3b0360262.pdf

d/ B. Kaczmarek „Rozumienia polityki a badanie pozornie niepolitycznych sfer życia społecznego”, [w:] B. Kaczmarek, M. Karwat *Politologia i uniwersytet w refleksji teoriopolitycznej*, Studia Politologiczne, vol. 46, Warszawa 2017,

https://docs.wixstatic.com/ugd/f5b364_3ac6d22675704766892c8a4b061f67d2.pdf

Literatura uzupełniająca:

e/ E. B. Nierenberg „Przedmowa Czym jest zarządzanie humanistyczne?” [w:] B. Niermberg, R. Batko, Ł. Sułkowski (red.) *Zarządzanie humanistyczne*, Kraków 2015

<https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/5189/O-przedsiebiorczosci-przedmowa.pdf?sequence=4&isAllowed=y>

f/ P.Drucker „Społeczeństwo prokapitalistyczne”, Warszawa 1999, Wprowadzenie, r. 1, 2, 3

- g/ M. Kostera „Antropologia organizacji. Metodologia badań terenowych”, Warszawa 2005, r. 3
- h/ J. Micklethwait, A. Wooldridge „Szamani zarządzania”, Poznań 2000, cz. I
- i/ J. LaPalombara „The Organizational „Gap” In Political Science”, wskazówki dostępu np: <https://www.worldcat.org/title/future-of-political-science-100-perspectives/oclc/838250046?referer=di&ht=edition>
- j/ J. LaPalombara “Power and Politics and Organizations: Public and Private Sector Comparisons”, *Handbook of Organizational Learning*, ed. Meinolf Dierkes, A. Berthoin Antal, J. Child & I. Nonaka. Oxford: Oxford University Press, https://docs.wixstatic.com/ugd/f5b364_39db3d18149d43cabc89cb393f4ebdd6.pdf
- k/ J. LaPalombara “The Underestimated Contributions of Political Science to Organizational Learning” w: M. Dierkes, A.B. Antal, J. Child, I. Nonaka /ed./ “Organizational Learning and Knowledge”, Oxford University Press 2007
- l/ W. Piotrowski “Gry i interesy w teorii organizacji i zarządzania”, Warszawa 1990, r. 1
- m/ Jerzy Kociatkiewicz „Zarządzanie Humanistyczne – Zarys Programu”, http://www.academia.edu/5888638/Zarządzanie_Humanistyczne_-_Zarys_Programu

2. *Historyczne ujęcia organizacji oraz polityki i władzy w organizacjach. Systemy zarządzania jako mechanizmy kontroli społecznej. Ideologiczne i polityczne funkcje teorii organizacji i modeli zarządzania*

*Socjologiczne a prakseologiczne ujęcie organizacji *Organizacja jako rzecz, atrybut, czynność *Cechy współczesnych organizacji i kierunki ich ewolucji, *Szkoły i kierunki badań nad organizacjami: szkoła klasyczna, „human relations”, podejście systemowe, koncepcje gry organizacyjnej i podejście socjopolityczne, koncepcja równowagi organizacyjnej, „nowa fala”, szkoła badań operacyjnych, teorie decyzji, szkoła ewolucyjna, szkoła empiryczna, szkoła neoklasyczna, podejście psychosocjologiczne, podejście sytuacyjne, szkoła instytucjonalna, satyryczne koncepcje organizacji *New Public Management *Zarządzanie humanistyczne *Nurt krytyczny w naukach o organizacji i zarządzaniu *Systemy zarządzania jako mechanizmy kontroli społecznej i reprodukcji panowania *Fordyzm i postfordyzm *Ideologiczne i polityczne uwarunkowania i funkcje koncepcji organizacji i zarządzania

Literatura podstawowa:

- a/ B. Kaczmarek „Organizacje. Polityka, władza, struktury”, r. 1,2, <https://www.teoriapolityki.com/materialy-i-artykuly>
- b/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, cyt.wyd., r. 2.1 – 2.4
- c/ T. Nace „Gangi Ameryki. Współczesne korporacje a demokracja”, Warszawa 2004, Wstęp, r.1, r. 7, r. 12
- d/ M. Kostera, M. Zawadzki „Zarządzanie dla ludzi”, <http://krytykapolityczna.pl/kraj/zarządzanie-dla-ludzi/>

Literatura uzupełniająca:

- e/ W. Piotrowski, „Organizacje i zarządzanie - kierunki i punkty widzenia”, w: A.K. Koźmiński, W. Piotrowski /red/ „Zarządzanie...”, cyt.wyd.
- f/ M. Stefaniuk „Wybrane zagadnienia myśli organizatorskiej”, Lublin 2000
- g/ J. Zieleniewski „Organizacja zespołów ludzkich”, Warszawa 1976, r. 2
- h/ L. Krzyżanowski, „Podstawy nauk o organizacji i zarządzaniu”, Warszawa 1992, r.1 i 2 lub L. Krzyżanowski „O podstawach kierowania organizacjami inaczej”, Warszawa 1999, r. 4, 5
- i/ J. Szmataka, Małe struktury społeczne. Wstęp do mikrosocjologii strukturalnej, Warszawa 1989, r.1, r.3.1, 3.2, 3.3
- j/ T. Kotarbiński, Traktat o dobrej robocie, Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk 1973, r. VII
- k/ C. Northcote Parkinson „Prawo Parkinsona albo w pogoni za postępem”, Warszawa 1961

3. *Organizacja jako system polityczny. Polityczne metafory organizacji*

*Paradygmaty w naukach o organizacji *Metafory organizacji w ujęciu G. Morgana i jej rozwinięcia: *maszyny/mechanicyzyczna/, *organizmu, *systemowa, *kultury, *rynku, *teatru, *świątyni, *sieci, *kolażu, *metafory podkreślające polityczny charakter organizacji: *systemu politycznego, *samoorganizacji/mózgu/, *psychicznego więzienia, *dialektyczna, *dominacji, ucisku i wyzysku *Metafory organizacji w interpretacji A. Tofflera /organizacja pulsująca, organizacja o dwu twarzach, organizacja szachownicowa, organizacja komisarzy, organizacja biuro-feudalna, organizacja kretowiska, zespół samostartujący, elast-firma, *Inne koncepcje metafor organizacji, *Metoda metafor w badaniach organizacji *Postmodernizm w naukach o organizacji i zarządzaniu, *Metafory i modele a kluczowe paradygmaty w badaniach organizacji, wzajemne związki

Literatura podstawowa:

- a/ G. Morgan, „Obrazy organizacji”, Warszawa 1997, r.1 Wprowadzenie, r.10,11
- b/ M. Kostera „Postmodernizm w zarządzaniu”, Warszawa 1996, r.1

- c/ B.Kaczmarek „Organizacje...”, r. 1.3, 1.4
 d/ A. Toffler „Zmiana władzy”, Poznań 2003, część IV, r. 15-17
 e/ H. Izdebski „Nowe kierunki zarządzania publicznego a współczesne kierunki myśli polityczno – prawnej”, w: A. Bosiacki, H. Izdebski, A. Nelicki, I. Zachariasz „Nowe zarządzanie publiczne i public governance w Polsce i w Europie”, Warszawa 2010

Literatura uzupełniająca:

- f/ E.Goffman „Człowiek w teatrze życia codziennego”, Warszawa 2000, „Słowo wstępne” J. Szackiego oraz r. I
 g/ G.Morgan „Wyobrażenia organizacyjna”, Warszawa 2001, r.1 i 2
 h/ L.J. Krzyżanowski „O podstawach kierowania organizacjami inaczej: paradygmaty, metafory, modele, filozofia, metodologia, dylematy, trendy”, Warszawa 1999, r.3
 i/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, cyt.wyd., r. 2.5 – 2.7
 j/ M. Kostera „Antropologia organizacji”, Warszawa 2005, r.1.1
 k/ Strona prof. Moniki Kostery, <http://www.kostera.pl>
 l/ Ł. Sułkowski "Teorie, paradygmaty, metafory i ideologie zarządzania - kontrowersje wokół współczesnego dyskursu organizacji i zarządzania"
https://www.researchgate.net/publication/303704208_Teorie_paradygmaty_metafory_i_ideologie_zarzadzania_-_kontrowersje_wokol_wspolczesnego_dyskursu_organizacji_i_zarzadzania_Theories_paradigms_metaphors_and_ideologies_of_management_-_different_ways_of
 ł/ Ł. Sułkowski „Epistemologia i metodologia zarządzania”, Warszawa 2012, r. 3, 4 i 5

4. Koncepcje władzy organizacyjnej a teorie i koncepcje władzy

- *Władza, wpływ i autorytet w organizacji, *Osie sporów w kwestii pojmowania władzy i władzy organizacyjnej, *Główne ujęcia władzy organizacyjnej *Władza jako kwalifikowana postać wpływu *Władza jako relacja jako funkcja *Władza jako funkcja a władza jako służba *Nurt główny i poboczny w interpretowaniu władzy *Koncepcje behawioralne i normatywne a rozumienia wspólnotowe, atrybutowe, funkcjonalno – strukturalne teorie władzy i ich zastosowanie do analizy władzy organizacyjnej *Koncepcja władzy S. Lukesa i władza w organizacjach *Kontraktowy wymiar władzy w organizacjach *Władza strukturalna i procesualna *Władza jako dyscyplina *Wiedza jako władza *Biowładza *Władza symboliczna i ukryte oblicza władzy w organizacjach *Władza kognitywna – ramy i metafory *Władza deliberatywna i dyskursywna a partycypacja w sprawowaniu władzy w organizacjach *Performatywna koncepcja władzy w organizacjach *Władza jako podejmowanie decyzji *Modele procesów decyzyjnych: monoracjonalny, ograniczonej racjonalności, polityczny i anarchiczny*

Literatura podstawowa

- a/ B. Kaczmarek „Polityka – problem władzy, czy problem własności. Własność jako przesłanka władzy”, s.127-138, w: B.Kaczmarek /red./ Metafory polityki 2, Warszawa 2003
 b/J . Scott „Władza”, Warszawa 2006, zwłaszcza r. 1
 c/ J. Miroński „Władza i polityka w przedsiębiorstwie Zarządzanie przez wpływ”, Warszawa 2000
https://www.academia.edu/31137048/Wladza_i_polityka_w_przedsiębiorstwie
 d/ S. Lukes „Władza w ujęciu radykalnym”, w: A. Jasińska-Kania, L.M. Nijakowski, J. Szacki, M. Ziółkowski /wybór i opracowanie/, „ Współczesne teorie socjologiczne”, tom 1, Warszawa 2006
 e/ M. Foucault „Trzeba bronić społeczeństwa Wykłady w College de France, 1976”, Warszawa 1998
 f/ P. Bourdieu, J-C. Passeron “Reprodukcja Elementy teorii system nauczania”, Warszawa 2006, cz. I, cz. II, r. 4
 g/ B. Czarniawska „Trochę inna teoria organizacji Organizowanie jako konstrukcja sieci działań”, Warszawa 2010, r. 2 i 3
 h/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, Warszawa 2002, r. 9

Literatura uzupełniająca

- i/ A. Jasińska-Kania, L.M. Nijakowski, J. Szacki, M. Ziółkowski /wybór i opracowanie/, „ Współczesne teorie socjologiczne”, tom 1, r. VII „Teorie systemu i funkcjonalizm ”
 j/ B. Kozusznik „Wpływ społeczny w organizacji”, Warszawa 2005, r. 1
 k/ K. Pałeczki „Wprowadzenie do normatywnej teorii władzy politycznej”, w: B. Szmulik, M. Żmigrodzki „Wprowadzenie do nauki o państwie i prawie”, Lublin 2002
 l/ T. Ball „Władza”, w: R.E. Goodin. P. Pettit /red./ Przewodnik po współczesnej filozofii politycznej”, Warszawa 1998
 ł/ J. Staniszkis „Władza globalizacji”, Warszawa 2003, r. I i II
 m/ P. Górski Menedżerowie, ich władza i wiedza w perspektywie ideologicznej
https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/83129/gorski_menedzerowie_ich_wladza_i_wiedza_2009.pdf?sequence=1&isAllowed=y

5. Podstawy władzy w organizacjach. Oligarchizacja i totalizacja organizacji

*Podstawy władzy organizacyjnej: przesłanki, źródła i legitymizacja władzy w organizacji **Władza a własność w organizacji* **Nadzór korporacyjny i jego modele* **Wzory walki o władzę w organizacji* **Funkcje władzy w organizacji*, **Władza organizacyjna a interes*, **Władza jako środek polityki w organizacjach* **Hegemonia i panowanie w organizacjach a władza* **Koszty władzy organizacyjnej*, **Biurokracja i biurokratyzm w organizacjach* **Oligarchizacja organizacji* **Instytucje totalne* **Procesy totalizacji w organizacjach a totalizacja systemów politycznych* **Model organizacji totalnej a koncepcje totalitaryzmu*

Literatura podstawowa

- a/ S. Kozyr – Kowalski „Socjologia, społeczeństwo obywatelskie, państwo”, Poznań 1999, r. 2, 3, 4
- b/ B. Kaczmarek „Polityka – problem władzy czy problem własności. Własność jako przesłanka władzy”, w: B. Kaczmarek /red./ „Metafory polityki 2
- c/ G.Morgan, „Obrazy organizacji”, r.6
- d/ R. Michels „Oligarchiczne tendencje organizacji”, w: J. Szczupaczyński /wybór i oprac./ „Władza i społeczeństwo”, Warszawa 1994
- e/ R. Miński „Robert Michels jako prakursor socjologii organizacji”, [w:] Studia Socjologiczne nr 4(227)/2017
https://www.studiasocjologiczne.pl/img_upl/studia_socjologiczne_2017_nr4_s.165_187.pdf
- f/ E. Goffman „Charakterystyka instytucji totalnych”, [w:] A. Jasińska-Kania, L.M. Nijakowski, J. Szacki, M. Ziółkowski /wybór i opracowanie/ „ Współczesne teorie socjologiczne”, tom 1, Warszawa 2006
- g/ M. Jerzemowska „Nadzór korporacyjny”, Warszawa 2002, r. 1
- h/ B. Wawrzyniak „Nadzór korporacyjny – perspektywy badawcze”, w: W. Kieżun /red./ „Krytyczna teoria organizacji”, Warszawa 2004

Literatura uzupełniająca

- i/ T. Gruszecki „Współczesne teorie przedsiębiorstwa”, Warszawa 2002, część V
- j/ Ł. Zamęcki „ Polityka jako sprawowanie władzy w trzech wymiarach”, w: B. Kaczmarek /red./ „Metafory polityki 4”, Warszawa 2013
- k/ A. Adamska, C. Mesjasz, P. Urbanek „Teorie ładu korporacyjnego. Władanie i kontrola w złożonym świecie”, Łódź 2016, r. 1, 2
- l/ J. Tittenbrun „Gospodarka w społeczeństwie Zarys socjologii gospodarki i socjologii ekonomicznej w ujęciu strukturalizmu ekonomicznego”, Poznań 2012, r. I.3, I.4

6. Przywództwo organizacyjne a polityczne

*Przywództwo w organizacji jako postać władzy **Zarządzanie a przywództwo* ** Menedżer jako polityk, polityczne role menedżera* **Uzależnienie od władzy* **Teorie przywództwa*, **Style przewodzenia* **Przywództwo polityczne a przywództwo organizacyjne* **Etyka menedżerska a etyka polityczna* **Sprawowanie władzy jako zawód a jako powołane* **Technokratyczne ujęcia władzy menedżerskiej*

Literatura podstawowa:

- a/ G.Morgan, „Obrazy organizacji”, r.6
- b/ B.Kaczmarek „Przywództwo polityczne a przywództwo organizacyjne”, Studia Politologiczne, numer poświęcony przywództwu, Warszawa 2001 lub „Organizacje ...”, r.IV
https://www.teoriapolityki.com/files/ugd/f5b364_32d7a2de98f64d7d8e6f18f56452a792.pdf
- c/ J.Miroński „Władza i polityka w przedsiębiorstwie”, Warszawa 2000, r. 2, 3, 4, 5,6, 7
- d/ L. Kanarski „Przywództwo”, Warszawa 2004, r.2, r. 3

Literatura uzupełniająca:

- e/ B. Kożusznik „Wpływ społeczny w organizacji”, Warszawa 2005, r. 4
- f/ A.Y. Lee Chai, J. Bargh (red.) “Władza. Pokusy i zagrożenia”, Gdańsk 2009, r. 3 i 4
- g/ E.Masłyk-Musiał „Społeczeństwo i organizacje”, r. 8
- h/ A. Jay „Machiavelli i zarządzanie”, Warszawa 1996

7. Relacje organizacji z otoczeniem jako problem interesów, kontroli i władzy. Elektorat organizacji

*Organizacja jako grupa społeczna a jako system społeczny **Modele otoczenia organizacji* **Otoczenie wewnętrzne, otoczenie bliższe i dalsze, koncepcja elektoratu organizacji, sieć międzyorganizacyjna, autopoiesis* **Teoria sytuacyjna, teoria zależności od zasobów, ekologia populacji, teoria instytucjonalna, teoria ustanowienia i społecznej konstrukcji rzeczywistości* **Zwrotność relacji między organizacją a środowiskiem* **Dążenie organizacji do niezależnienia się od otoczenia* **Kontrola środowiska nad organizacją* **Kryteria efektywności organizacyjnej, wielokryterialny model Bielskiego* **Polityczne wymiary efektywności organizacyjnej* **Pojęcie funkcji i jego znaczenie* **Funkcjonalizm w badaniach organizacji* ** Organizacje a artykulacja interesów* **Typologie funkcji organizacji* **Polityczne funkcje organizacji w systemach społecznych* **Funkcje a cele i zadania*

* Hierarchia celów a wiązka celów , cele a środki, cele a warunki *Teleologiczna interpretacja organizacji a model przetrwania organizacji * Ewolucja mechanizmów władzy i kontroli w modelach cykl życia i rozwoju organizacji.

Literatura podstawowa:

- a/ G.Morgan, „Obrazy organizacji”, r.8
- b/ M.Bielski „Organizacje...”, Łódź 1992, r. 2, r. 3.
- c/ B.Kaczmarek „Organizacje ...”, r.II, <https://www.teoriapolityki.com/materialy-i-artykuly>
- d/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, r. 3

Literatura uzupełniająca:

- e/ L.E.Greiner Ewolucja i rewolucja w rosnących organizacjach” w: P.F. Schlesinger, V. Sathe, L.A. Schlesinger. J. Kotter „Projektowanie organizacyjne”, Warszawa 1999, s. 541-553
- f/ W.Kieżun „Sprawne zarządzanie organizacją”, r.4 i 5
- g/ C.Sikorski „Zachowania ludzi w organizacjach”, Warszawa 1999, r. 1
- h/ M. Hirszowicz, „Socjologia organizacji”, r.IV
- i/ M. Kostera „Antropologia organizacji”, Warszawa 2005, r. 2
- j/ H. Mintzberg „Mintzberg on Management Inside Our Strange World of Organizations”, The Free Press, New York, London, Toronto, Sydney, Singapore, 1989
- k/ W. Piotrowski „Gry i interesy w teorii organizacji i zarządzania”, Warszawa 1990, r. 2 i 3

8. Polityka organizacji. Strategie organizacyjne

*Polityka organizacji i jej wymiary *Modele polityki organizacji * Przetrwanie organizacji *Podstawowe koncepcje strategii organizacyjnych: szkoła planistyczna, szkoła ewolucyjna, szkoła pozycyjna, szkoła zasobów, umiejętności i uczenia się *Polityczne modele procesu strategicznego *Pojmowanie strategii *Rodzaje strategii organizacyjnych i ich typologie: strategie rozwoju, strategie wzrostu, strategie konkurencji, strategie funkcjonalne, strategie na poziomie organizacji /przedsiębiorstwa/, strategie na poziomie strategicznej jednostki operacyjnej *Analiza strategiczna: mapy interesów, SWOT, problemów krytycznych, procesowa, rdzennych kompetencji i zasobów strategicznych, segmentacja strategiczna i analiza portfelowa – macierz BCG, analiza PEST, benchmarking, model pięciu sił konkurencji i łańcuch wartości Portera *Zarządzanie strategiczne jako proces polityczny: proces, etapy, cele, organizacja, misja firmy, uwarunkowania *Planowanie i kontrola strategiczna jako także mechanizm gry politycznej w organizacjach *Wdrażanie strategii *Polityka a technologia organizacji *Technologia a struktura społeczna *Społeczna konstrukcja technologii

Literatura podstawowa:

- a/ K.Oblój,Strategia przetrwania organizacji, Warszawa 1987, r. II, III, IV lub K.Oblój, Strategia sukcesu firmy, Warszawa 1995, r. 6-11
- b/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, r. 4 i 5
- c/ Strategor, Zarządzanie firmą. Strategie Struktury Decyzje Tożsamość, Warszawa 1999, cz.I
- d/ B.Kaczmarek „Organizacje ...”, r. III
- e/ A. Zakrzewska-Bielawska Ewolucja szkół strategii: przegląd głównych podejść i koncepcji, [w:] R. Krupski (red.), Zarządzanie strategiczne. Rozwój koncepcji i metod, Prace Naukowe Wałbrzyskiej Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości, t. 27, Wałbrzych 2014, s. 9-29
https://www.researchgate.net/profile/Agnieszka-Zakrzewska-Bielawska/publication/280024945_Ewolucja_szkol_strategii_przegląd_głównych_podejsc_i_koncepcji/links/55a427f108ae81aec912e787/Ewolucja-szkol-strategii-przegląd-głównych-podejsc-i-koncepcji.pdf

Literatura uzupełniająca:

- e/ P.Kotler, Marketing, Warszawa 1994, r.3
- f/ Z.PierścioneK, Strategie sukcesu firmy, Warszawa 1996, r.1 i 2
- g/ K.Oblój Strategia organizacji. W poszukiwaniu trwałej przewagi konkurencyjnej”,Warszawa 1998, cz.I
- h/ R.Gliński, B.R.Kuc, P.Szczepankowski „Zarządzanie strategiczne. Geneza, priorytety, rozwój”, Warszawa1996, r. 6, 7, 8
- i/ R.W.Griffin „Podstawy zarządzania organizacjami”, r.6 i 7
- j/ Y.Allaire, M.E.Firsirotu „Myślenie strategiczne”, Warszawa 2000, r.1 i 7
- k/ J.Brilmann „Nowoczesne koncepcje i metody zarządzania”, Warszawa 2002, r. 5
- l/ B. Kaczmarek „Politologia organizacji”? „Organizatologia polityki”? Zjawiska polityczne w świecie organizacji a ich badanie, Studia Politologiczne, Warszawa 2010

9. Polityczny wymiar i autodynamika struktur organizacyjnych. Struktura a polityka w organizacji

*Pojęcie struktury, *Struktura jawna, ukryta, głęboko ukryta *Porządek zwinięty i rozwinięty *Struktura realna a zaprojektowana *Struktura społeczna organizacji i struktury interesów organizacyjnych *Parametry struktury społecznej organizacji *Schematy analizy struktur: gradacyjny, konfliktowy, funkcjonalny, dialektyczny, *

Formalizacja a instytucjonalizacja struktur, *Czynniki określające strukturę, *Struktura a integracja i dezintegracja organizacji, *Typologie struktur organizacyjnych: struktury płaskie i smukłe, rozpiętość kierowania, struktury liniowe, funkcjonalne, sztabowe, macierzowe, struktury sieciowe, wirtualne, holograficzne, hybrydowe; struktury typu U, typu H, typu M; struktury statyczne i dynamiczne, struktury zorientowane hierarchicznie i struktury zorientowane heterarchicznie *kompleksowy model struktur H.Mintzberga *Autodynamizm i dynamiczne modele struktur organizacyjnych, teoria strukturalizacji *Projektowanie i zmiana struktur organizacyjnych *Struktura a komunikacja w organizacji *Fizyczna struktura organizacji: definicje, podejście behawioralne i symboliczne, struktura fizyczna a powstawanie tożsamości organizacji

Literatura podstawowa:

- a/ B.Glinka, P.Hensel „Projektowanie struktur organizacyjnych”, Warszawa 1999
- b/ W.Kieżun „Sprawne zarządzanie organizacją”, r.11 i 12
- c/ B.Kaczmarek „Organizacje ...”, r. V
- d/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, r. 6 i 8

Literatura uzupełniająca:

- e/ J.Staniszkis, „Struktura jako rezultat procesów adaptacyjnych organizacji” w: W.Morawski /red/ „Organizacje...”
- f/ Strategor, Zarządzanie firmą, cz.II
- g/ R.A.Webber, „Zasady zarządzania organizacją”, cz.IV
- h/ J.A.F.Stoner, Ch.Wankel „Kierowanie”, r.8, 9, 10
- i/ R.W.Griffin „Podstawy zarządzania organizacjami”, r. 10 i 11
- j/ P.F.Schlesinger, V.Sathe, L.A.Schlesinger, J.Kotter, Projektowanie organizacyjne, Warszawa 1999, r.1 i r.2
- k/ S.P.Robbins „Zachowania w organizacji”, Warszawa 1998, r.13

10. Polityczny wymiar porządku nieformalnego w organizacji. Patologie organizacji i etyka oraz społeczna odpowiedzialność organizacji

*Struktura formalna i nieformalna w organizacji, *Rola i znaczenie małych grup w organizacji, *Kliki, koterie, frakcje, ich rodzaje *Porządek organizacyjny a nieformalne układy i mechanizmy funkcjonowania organizacji, *Celowość i kryteria rozróżnień, *Stosunki społeczne w organizacji *Struktura nieformalna organizacji a autodynamika struktur wg Mintzberga, *Porządek nieformalny a komunikacja w organizacji *Sieci komunikacyjne a władza organizacyjna *Patologie organizacji *Kryteria patologii: etyczne, teleologiczne i funkcjonalno-systemowe. *Wskaźniki i przykłady patologii *Funkcjonalizacja patologii i jej znaczenie *Etyczne problemy organizacji *Społeczna odpowiedzialność organizacji, jej uwarunkowania i ograniczenia *Polityczna odpowiedzialność organizacji i ich rola w systemie politycznym *Organizacyjna polityka jako patologia *Polityczne patologie funkcjonowania organizacji

Literatura podstawowa:

- a/ K.Daszkiewicz, „Klimaty bezprawia”, Warszawa 1971, r.I i II
- b/ A.Podgórecki, „Patologie działania instytucji” w: A.Podgórecki /red/ „Socjotechnika. Funkcjonalność i dysfunkcjonalność instytucji”, Warszawa 1974
- c/ J. Bakan „Korporacja. Patologiczna pogoń za zyskiem i władzą”, Warszawa 2006, r. 5 i 6
- d/ M. Hirszowicz „Wstęp do socjologii organizacji”, Warszawa 1967, r. VII

Literatura uzupełniająca

- e/ J.A.F.Stoner, Ch.Wankel „Kierowanie”, Warszawa 1992, r.16
- f/ J.Staniszkis „Patologie struktur organizacyjnych”, Wrocław 1972
- g/ R.A.Webber „Zasady zarządzania organizacjami”, Warszawa 1996, r. 3
- h/ E. Masłyk-Musiał „Społeczeństwo i organizacje”, r.6
- i/ J.Dietl, W.Gasparski /red./, Etyka biznesu, Warszawa 1999, cz.I
- j/ W.E.Scott jr., LL.Cummings /red/ „Zachowanie człowieka w organizacji, Warszawa 1983, t. II, p. 36, 37, 38, 39, 50
- k/ L.V.Ryan CSV, J. Sójka „Etyka biznesu. Z klasyki współczesnej myśli amerykańskiej”, Poznań 1997
- l/ R.W.Griffin „Podstawy zarządzania organizacjami”, r. 4 i 16
- m/ N. Klein „Doktryna szoku Jak współczesny kapitalizm wykorzystuje klęski żywiołowe i kryzysy społeczne”, Warszawa 2008, część V i VI
- n/ J. Pasieczny „Patologie organizacji w okresie kryzysu”, <http://www.wz.uw.edu.pl/pracownicyFiles/id4564-patologie-organizacji-w-okresie-kryzysu.pdf>
- o/ B. Kaczmarek Wybrane elementy różnych koncepcji patologii organizacji, <https://pdfs.semanticscholar.org/8469/ef7dbcb1b326d33b40892d2af48430c5e6b9.pdf>

11. Kulturowe uwarunkowania zjawisk politycznych w organizacjach

*Organizacja jako zjawisko kulturowe, *Kultury i subkultury organizacyjne, *Modele, funkcje i uwarunkowania kultury organizacyjnej, model Scheina *Wymiary kultury organizacyjnej *Poziomy kultury organizacyjnej *Zarządzanie poprzez kulturę *Zmiana kultury organizacji *Typologie kultur organizacyjnych *Teorie kultury organizacyjnej: symboliczno-interpretatywna, modernistyczna i postmodernistyczna *Organizacje w warunkach kulturowej różnorodności *Kultury organizacyjne a kultury narodowe *Podstawowe modele kulturowe organizacji w kapitalizmie – siedem kultur kapitalizmu *Kultura organizacji jako narzędzie zniewolenia i reprodukcji stosunków dominacji *Kultura organizacyjna a kultura polityczna *Kultura a tożsamość organizacji *Kultura a kontrola w organizacjach, kultura jako kontrola, kontrola poprzez kulturę *Ideologie organizacyjne *Kontrola za pomocą ideologii a ideologia kontroli *Metafora organizacji jako kultury *Kulturowe uwarunkowania władzy i polityki w organizacjach

Literatura podstawowa:

- a/ G.Hofstede „Kultury i organizacje”, Warszawa 2000, r.1, 6, 8
- b/ G.Morgan, „Obrazy organizacji”, r.5 i r.9
- c/ M. Czerska „Zmiana kulturowa w organizacji”, Warszawa 2003, r.1
- d/ Ch.Hampden-Turner, A.Trompenaars „Siedem kultur kapitalizmu”, Warszawa 1998, r.1 i 2
- e/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, r. 7 i 11

Literatura uzupełniająca:

- f/ M.Kostera, S.Kownacki, „Kierowanie zachowaniami organizacyjnymi” w: A.Koźmiński, W.Piotrowski /red/ „Zarządzanie”, r.V.3
- g/ C.Sikorski „Kultura organizacyjna i jej odmiany. Zapiski z podróży”, Toruń 1999
- h/ B.Berger /red/ „Kultura przedsiębiorczości”, Warszawa 1994, r.1 i 2
- i/ E. Masłyk-Musiał „Społeczeństwo i organizacje”, r.9
- j/ R.W.Griffin „Podstawy zarządzania organizacjami”, r.22
- k/ B. Kaczmarek „Kultura polityczna a kultura organizacyjna”, Rocznik Nauk Politycznych 2005, Pułtusk 2005
- l/ Strategor, „Zarządzanie firmą”, cz.4
- m/ M.Kostera, Zarządzanie personelem, Warszawa 1999, r.1
- n/ L. Sułkowski „Krytyczna wizja kultury organizacyjnej”, Problemy Zarządzania, vol. 9, nr 4 (34): 7 – 25 Wydział Zarządzania UW, http://pz.wz.uw.edu.pl/sites/default/files/artykuly/pz_4_2011-1_sulkowski.pdf
- o/ A. K. Koźmiński, D. Latusek, D. Jemieliński „Współczesne spojrzenie na kulturę organizacji”, https://www.researchgate.net/publication/255564837_Wspolczesne_spojrzzenie_na_kulture_organizacji
- p/ A. Wojtowicz „Istota i modele kultury organizacyjnej – przegląd koncepcji”, <http://zn.mwse.edu.pl/ebooki/5/159-172.pdf>

12. Sprzeczności i konflikty interesów w organizacji. Polityczny charakter zmiany organizacyjnej i uczenia się organizacji

*Metafora organizacji jako transformacji i przepływu /dialektyczna/, *Sprzeczność a konflikt, *Źródła konfliktów w organizacji, *Konflikty a interesy i role, *Konflikty a adaptacja, *Modele konfliktu *Typologie konfliktów, *Rozwiązywanie a ustanawianie konfliktów *Kierowanie poprzez konflikt, *Strategie i metody rozwiązywania konfliktów *Negocjacyjny aspekt rozwiązywania problemów organizacyjnych *Taktyki negocjacyjne *Koncepcje i modele zmiany organizacyjnej *Wymiary diagnozy otoczenia, potencjału organizacyjnego i sił sprawczych zmiany organizacyjnej, *Zmian a interesy *Problem hegemonu i agentów, sił motorycznych zmiany *Typowe scenariusze zmiany, *Typowe reakcje na zmiany i opór wobec zmiany; sposoby jego przewyższania, mapa zaangażowania i analiza pola sił, *Legitymizowanie zmian *Zmiana a przemoc symboliczna *Ideologie towarzyszące zmianom *Realizacja zmiany, *Przywództwo a zmiana

Literatura podstawowa:

- a/ L.Clarke, Zarządzanie zmianą, Warszawa 1997, r.1,2,4,5,11
- b/ E. Masłyk – Musiał „Organizacje w ruchu”, Kraków 2003, r. 3
- c/ M. Czerska „Zmiana kulturowa w organizacji”, Warszawa 2003, r. 2
- d/ G.Morgan „Obrazy organizacji”, r. 8
- e/ M. Jo Hatch „Teoria organizacji”, r. 10 i 12

Literatura uzupełniająca:

- f/ R.W.Griffin „Podstawy zarządzania organizacjami”, r. 12
- g/ R.A.Webber, Zasady zarządzania organizacjami, cz.V
- h/ J.A.F.Stoner, Ch.Wankel „Kierowanie”, r. 1
- i/ S.Chełpa, T.Witkowski, Psychologia konfliktów, Kraków/1999, r.II, r.III, r.IV
- j/ J.Mirowski „Władza i polityka w przedsiębiorstwie”, r. 7,8,9,10.
- k/ B. Senior „Zmiana w organizacji i rozwój organizacji”, w: Nik Chmiel /red/ „Psychologia pracy i organizacji”, Gdańsk 2002

l/ A. Karwińska, J.M.Pomorski, M.Pacholski „Typy działań socjotechnicznych a funkcjonowanie organizacji”, Kraków 2002, r. 2.4
m/ W.E.Scott jr., L.L.Cummings „Zachowanie człowieka w organizacji”, Warszawa 1983, r. 5 B
n/ M. Czerna „Zmiana kulturowa w organizacji”, Warszawa 2003
o/ P. Nesterowicz „Organizacja na krawędzi chaosu”, Kraków 2001, r. 4 i 5
p/ E.Masłyk-Musiał „Społeczeństwo i organizacje”, r.10 i 11
r/ B.Kaczmarek „Polityka jako artykulacja interesów”, w: B.Kaczmarek /red./ „Metafory polityki”, Warszawa 2000,
https://www.teoriapolityki.com/files/ugd/f5b364_a102989125584461851a19c906087ca1.pdf

●Uwagi:

1. Program ma charakter ramowy i otwarty. Możliwe są jego modyfikacje w zależności od możliwości czasowych, potrzeb i zainteresowań uczestników zajęć
2. Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę.
3. Warunkiem zaliczenia jest:
  - obecność i aktywność na zajęciach
  - zaliczenie ewentualnych sprawdzianów cząstkowych
  - przedstawienie rezultatów projektu i wygłoszenie referatu/prezentacji lub ewentualnie, gdyby nie było takiej możliwości, przygotowanie pracy pisemnej interpretującej z wykorzystaniem literatury jakiś konkretny problem występujący w praktyce działania wybranej organizacji. Chodzi o prezentacje i referaty konfrontujące teorię z dokonaną przez siebie analizą rzeczywistej, empirycznie i samodzielnie zbadanej organizacji dowolnego rodzaju najlepiej na podstawie obserwacji uczestniczącej. Tematy referatów wygłaszanych na zajęciach trzeba wcześniej, z wyprzedzeniem uzgodnić z prowadzącym. O możliwości przedstawienia prezentacji na zajęciach decyduje kolejność zgłoszeń. Tematy prac pisemnych można formułować samodzielnie – muszą one jednak wynikać z programu zajęć. Do przygotowania projektów i referatów/prezentacji i prac pisemnych jest bardzo wskazane przestudiowanie i wykorzystanie zarówno literatury obowiązkowej, jak i uzupełniającej odnoszącej się do danego tematu, możliwe i mile widziane jest także samodzielne poszerzenie literatury. Zamiast referatu lub pracy pisemnej możliwe jest też wykonanie pracy polegającej na przetłumaczeniu uzgodnionej z prowadzącym literatury dodatkowej.
4. Istnieje na rynku wiele interesującej literatury z zakresu badań nad organizacjami uwzględniających w jakimś stopniu także politologiczny punkt widzenia, mogących spełnić rolę podręczników. Szczególnie pomocne powinny okazać się np. następujące pozycje:
  - G. Morgan „Obrazy organizacji” i ew. „Wyobrażenia organizacyjna”
  - Mary Jo Hatch „Teoria organizacji”
  - Ł. Sułkowski „Epistemologia i metodologia zarządzania”, Warszawa 2012
  - B. Czarniawska „Trochę inna teoria organizacji. Organizowanie jako konstrukcja sieci działań”, Warszawa 2010
  - J. Miroński „Władza i polityka w przedsiębiorstwie”, Warszawa 2000
  - J. W. Gilley „Menedżer jako polityk”, Warszawa 2010
  - B. Kaczmarek „Organizacje. Polityka, władza, struktury”, skan dostępny pod adresem <http://www.kaczmarek.edu.pl/>
  - K. Klincewicz (red.) „Zarządzanie, organizacje i organizowanie Przegląd perspektyw teoretycznych”, Warszawa 2016, http://www.wz.uw.edu.pl/portaleFiles/6133-wydawnictwo-/Zarządzanie_organizacje-internet.pdf
  - M. Dierkes, A.B. Antal, J. Child, I. Nonaka /ed./ “Handbook of Organizational Learning and Knowledge”, Oxford University Press 2007
  - H. Mintzberg „Mintzberg on Management Inside Our Strange World of Organizations”, The Free Press 1989
  - Wiele podręczników zarządzania może także okazać się przydatne
5. Literatury jest wiele i nie ma jednej pozycji, która wyczerpie problematykę zajęć. Do zaliczenia szczególnie ważna będzie znajomość treści poruszanych na zajęciach i zawartych w ich programie.
6. Niektóre pozycje autorstwa prowadzącego zajęcia są dostępne pod adresem <https://www.teoriapolityki.com/materialy-i-artykuly>
7. Wiele interesujących materiałów mogących także być substytutem literatury podanej w programie zajęć a trudniej dostępnych w czasie pandemii, publikuję na <https://www.teoriapolityki.com/linki-do-ciekwych-materialow-w-siec>